Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807 / 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 73. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го БЕРЕЗНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 73. JERSEY CITY and NEW YORK, WERNESDAY, MARCH 25, 1953. VOL. LXI

БАРУК ЗА ПОВНУ ГОТОВІСТЬ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Вашингтон. — Конґрес повинен ухвалити закон про повну економічну контролю, щоб використати її на випадок воєнної необхідности. Якщо б наша країна цього не зробила, тоді це значить тільки, що „призначити премію на себелюбство". — Оце короткий зміст вимоги звісного „старшого державного мужа" Бернарда М. Барука, висуненої під час його свідчення в банковій комісії Сенату. Він мав виявити свою думку в справі зголошеного сенатором Ромером Е. Кейпгардом білу для складення повної контролі над платнями, цінами і комірним, щоб президент міг проголосити її як обов'язуючий закон кожної хвилини, коли б вимагала необхідність. Своє твердження опер Барук на досвіді з обидвох світових воєн та на Корейській війні й інфляції і вказав на два ступні для готовости, а саме: наперед ухвалити закон, подібний до законів з минулих воєн з додатком постанов про потребу готовости на атомовий напад; з цим злучена потреба створення відповідної агенції, яка випрацювала б в деталях все, що було б потрібне для наглого розширення контролі, якщо б наспів такий час.

У такій агенції, яка на ділі охоплювала б повну економічну мобілізацію, повинні, на думку Барука, взяти участь як дорадники представники найрізнородніших ділянок громадського життя. Вони склали б пляни впродовж перших чотирьох місяців і передали б його своїм наступникам упродовж других чотирьох місяців. Разом складення й поправки мобілізаційного пляну охопили б вісім місяців. У тому часі можна б витренувати відповідний персонал для уряду, промислу, рільництва, робітництва, цивільної оборони й інших ділянок. Якщоб уряд не зробив цього, тоді Конґрес повинен самий діяти.

Одначе, коли б прийшла війна з безпосередньою атакою, тоді не було б часу для Конґресу щось вдіяти. З уваги на це Барук радить приступити до закону про економічну мобілізацію негайно.

Айзенгавер працює над миром на Середньому Сході

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер заявив, що має „тільки найприязніші почування до Ізраїля й арабських країн і змагає використати повагу свого становища, щоб довести до миру в Середньому Сході". Таку заяву склав президент після конференції в Білому Домі з групою жидівських провідників, на чолі якої стоїть Луї Ліпскі, голова Американської Сіоністичної Ради. Від себе Ліпскі видав після конференції заяву, у якій сказано, що делеґація прохала президента, щоб уряд не висилав зброї „до жадної країни, яка обстоює втримання воєнного стану проти якогонебудь свого сусіда". Коли його запиталися, чи справді тепер висилається зброя до арабських країн, Ліпскі відповів — „Думаю, що ні". — Конференція з жидівськими провідниками відбулася в Білому Домі негайно після зустрічі президента з князем Файсалом з Савді Арабії.

Труман потверджує, що комуністи ніколи не додержали зобов'язань

Лос Анджелес. — Заки колишній президент Гаррі С. Труман, його жінка й дочка вступили на корабель, яким вони пустилися в дорогу на вакації на острови Гаваї, він сказав репортерам таке: „Мій досвід такий, що росіяни поламали кожну умову, яку вони заключили". Це сказав він після того, як він відмовився відповісти на питання, чи з приходом в Совєтах режиму Маленкова настали кращі вигляди на світовий мир. Труман відповів теж, що він робить усе можливе, щоб не вводити в турботи нову адміністрацію, коли його запиталися, що він думає про недостачу амуніції для збройних сил.

Сьогодні протикомуністичний день у Ню Йорку

Ню Йорк. — Посадник міста Вінсент Імпелітері проголосив проклямацію, якою призначує середу 25 березня як Протикомуністичний День і закликає всіх нюйорчан взяти участь у протикомуністичній маніфестації в год. 4.30 в парку при Юніон Сквер для винесення протесту проти переслідування релігійних груп в Совєтах і в під-совєтських країнах. Протестаційний здвиг відбудеться старанням Жидівських Воєнних Ветеранів, Католицьких Воєнних Ветеранів і Непрацездатних Американських Ветеранів, а з ними співпрацюють робітничі й громадянські організації. Під час здвигу буде започатковане збирання підписів для обвинувачення Совєтів у народовбивстві релігійних меншин в країнах по-за залізною заслоною. Масове віче має на цілі між ін. ухвалити резолюцію з жаданням, щоб Злучені Держави порвали торговельні зв'язки з Совєтами і їхніми сателітами, а громадянство, щоб бойкотувало всі вироби, які продукують країни по-за залізною заслоною.

У 41 СТЕЙТІ ПОКЛИЧУТЬ ДО ВІЙСЬКА 19-РІЧНУ МОЛОДЬ

Вашингтон. — Сорок один стейт буде покликувати до військової служби дев'ятнадцятьрічних юнаків уже найближчого місяця, а два інші щойно приготовляються до цього, як це виявляє перегляд бюра „Ассосіейтед Пресс". У чотирнадцятьох стейтах буде це перший призов дев'ятнадцятьрічних від часу другої світової війни. Деякі стейти не приспішують обов'язкового призову тому, що мають багато добровільних зголошень. Загальна кількість призначених на призов у квітні охоплює 53 тисячі. Обов'язкові віськової служби підлягають особи, що покінчили вісімнадцять і пів року, а не переступили 26 року життя. Тому, що обов'язок служби відновлено в 1948 р., поборові бюра почали покликати наперед найстарших віком, тобто наперед тих, що покінчили 26 років, а після того йшли до нижчих кляс, тобто до 20-річних. В тому часі покликали теж поступово таких, що мали право відкладення служби або були хвилево нездатними. До січня поточного року стейтові поборові директори не покликували бе дев'ятнадцятьрічних, аж тепер приходить черга й на них. Причина, чому не всі стейти покликають дев'ятнадцятьрічних така, що стейти мають призначені квоти на постачання рекрутів. Коли їм забракне молоді в старшому віці, тоді вони приступають до молодших річників.

ТЕФТ І ВАЙЛІ ПІДТРИМУЮТЬ НОМІНАЦІЮ БОЛЕНА

Провідник республіканської більшости в Сенаті, сенатор Роберт Тефт (зправа), та голова Сенатського Комітету Закордонних Справ сенатор Александер Вайлі під час інтервенції в справі їх становища відносно найменування Чарлза Болена американським амбасадором до Москви. Після конференції з президентом Айзенгавером в Білому Домі, сенатор Тефт заявив, що „немає жадної зміни в пляні" та що Сенат поробить дальші заходи для потвердження найменування Болена на пост амбасадора до Моксви.

МекКарті вимагає машинової провірки правдомовности Болена

Вашингтон. — Сен. МекКарті, який веде завзяту опозицію проти призначення Чарлза Е. Болена на становище амбасадора до Москви, висунув домагання, щоб супроти цього кандидата застосувати провірку правдомовности при допомозі винаходу, який виявляє, чи хто дає правдиві відповіді чи неправдиві. Це сталося після того, як у першому дні дискусії в повному Сенаті над потвердженням Болена провідник політики республіканської партії, сен. Тефт заявився за потвердження Болена на нове становище. За теперішніми обчисленнями Болен має запевнену більшість голосів у Сенаті. Голосування відбудеться мабуть у середу. Сенатські провідники з обуренням відкинули вимоги сен. МекКарті на нове пересухання Болена і на переслухання під присягою секретаря стейту та його помічника на обставину, як вони „очистили" Болена.

УКК ПІДТРИМАВ ПРЕЗИДЕНТСЬКУ РЕЗОЛЮЦІЮ ПРОТИ СОВЄТСЬКОГО НАРОДОВБИВСТВА

ЧЛЕНИ СЕНАТСЬКОГО КОМІТЕТУ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ПРОФ. ДОБРЯНСЬКОМУ ПОДЯКУ ЗА ПІДТРИМКУ

Вашинґтон. — Ще з початком цього місяця голова УККомітету проф. Л. Добрянський вислав усім членам Сенатського Комітету Закордонних Справ телеграму, піддержуючи відому сенатську резолюції ч. 84, яка уповноважнювала б Президента країни поробити відповідні заходи, головно в Генеральній Асамблеї О. Н., проти практик совєтського народовбивства в поневолених країнах, — при чому окремо названо Україну. Загально вважається, що автором тої резолюції був сам президент Айзенгавер. В резолюції дослівно сказано: „Постановлено, що по думці сенату З'єдинених Держав — непфавильна й нелюдська кампанія, ведена совєтським урядом і його маріонетковими урядами сателітських держав в Европі й Азії проти меншинних груп, така як переслідування греко - православних віровизнань, ув'язнення римо-католицьких владик, винищування деномінацій, гноблення мусулманських громад, переслідування та розбивання етнічних груп в Польщі, на Україні, в Балтійських і Балканських державах і в багатьох інших районах під совєтським пануванням, а в останньому посилення переслідування народу жидівської віри, заслуговує на найгостріший засуд з боку всіх народів, які вірять, що духові вартості є основою людського проґресу й волі. В дальшому постановлено, що оцим закликається Президента З'єдинених Держав повести відповідну акцію протесту, зокрема в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, проти тих насильств." Голова УКК в телеграмі до членів Сенатського Комітету піддержує ту резолюцію, вважаючи, що вона „скріпить надії багатьох націй і меншин, тиранізованих народовбивчими актами імперіялістичного російського комунізму". Члени Сенатської Комісії, сенатори Вайлі, Джілет, Ферґусон, Спаркмен, Гомфрі та інші відповіли на цю телеграму, сердечно дякуючи за підтримку тієї резолюції та запевняючи для неї й свою „цілосердечну підтримку".

Алджер Гіс рекомендував працівників для О.Н.

Вашинґтон. — Вільям Л. Франклін, спеціяльний асистент директора Краєвої безпеки, складаючи свідчення перед правничою підкомісією Палати Репрезентантів, заявив, що колишній урядовець департаменту стейту, Алджер Гіс, мав нагляд над списком 477 американських кандидатів на працю в Об'єднаних Націях, а з 49 осіб, які дістали посади при цій міжнародній установі, найменше п'ять попали під слідство щодо своєї льояльности. Гіс засуджений на п'ятирічну в'язницю за складення кривоприсяги з відпеканням від комунізму, був колись заступником директора, а пізніше — в 1946 р. — директором бюра для політичних справ при департаменті стейту. Це бюро між ін. рекомендувало американських кандидатів на становища при О.Н. Франклін свідчив, що бюро поламало засаду, введену колишнім секретарем стейту Джеймсом Бирнсом, щоб ніхто з підчинених урядовців не рекомендував кандидатів на урядовців до О.Н. Це потвердив самий Бирнс у листі до підкомісії.

СОВЄТИ ВІДКИНУЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ВИПАДКУ БІЛЯ КАМЧАТКИ

МОСКВА ОБВИНУВАЧУЄ, ЩО АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК ШПИГУВАВ НАД СИБІРОМ І ПЕРШИЙ ВІДКРИВ ВОГОНЬ НА СОВЄТСЬКИЙ ЛІТАК

Лондон. — Совєтське радіо передало зміст ноти, якою Москва відкидає американський протест в справі стрілів МІГ-а до бомбовика RB-50. Совєти твердять, що американський бомбовик робив розвідчу службу над Камчаткою, а коли до нього зближалися совєтські літаки, то він перший почав стріляти. Протестаційна нота ЗДА стверджувала, що бомбовик RB-50 був віддалений найменше 25 миль від Камчатки, та що він стріляв аж тоді, коли один МІГ зачав до нього стріляти. Совєти відкидають американські обвинувачення, та звертають їх на американську адресу, кажучи, що американський бомбовик двічі 15 березня був над совєтською територією, та втікаючи за другим разом перший почав стріляти до совєтського літака. У Вашингтоні представник департаменту стейту заявив, що совєтська нота твердить „противне до того, що було в дійсності". Представник американського літунства відкидає твердження республіканського сенатора Ральфа Е. Фландерса, який казав, що американський літак „не був коло Камчатки в тій цілі, щоб досліджувати тільки погоду".

Чеський пасажирський літак втік до американців

Франкфурт. — Один комуно-чеський пасажирський літак приземлився вчора на американському аеродромі у Франкфурті. Державний департамент і американські військові власті затримали хвилево всі подробиці втечі. Відомо тільки, що літак був повний подорожних, які, або щонайменше частина яких, задумала „вибрати волю" та втекти з опанованої комуністами Чехословаччини на захід.

Доллес про єдність американських країн

Вашингтон. — Рада Організації Американських Держав влаштувала у Вашинґтоні в Всеамериканському Союзі зустріч, щоб привітати Дж. Доллеса, як нового державного секретаря. Звертаючись до присутніх, Дж. Доллес ствердив спільність зацікавлень усіх американських держав і закликав посилити їхні оборонні зусилля. Оборонна єдність двадцять одної держави, — членів Організації, — зможе, за думкою промовця, стримати підривний наступ комунізму. Державний секретар ЗДА запевнив, що ЗДА однаково зацікавлені в державах Латинської Америки, як вони зацікавлені Корею й Европою, — тож необхідно посилити „зносини взаємного довір'я і поважання" у цій частині світу. Єдність особливо пильна тепер, коли підривні сили потрапили об'єднати 800,000,000 населення землі і підкорити їх устроєві, що заперечує духову природу людини. Промовець ствердив, що президент Айзенгавер виявляє найглибше зацікавлення „добрими відносинами між нашими народами". Зацікавлення президента однакове, як країнами, що належать до Північно-Атлантійського Пакту, так і країнами Америки, що повинні творити міцну спільноту Західньої Півкулі.

Англія залишається в Платничій Европейській Унії

Париж. — Англійський міністер закордонних справ Антоні Іден та міністер скарбу Р. А. Бутлер заявили, що Англія і в найближчому році буде членом Европейської Платничої Юнії. Ці заязи розвіяли побоювання европейських країн, що Англія залишить Европу та в той спосіб причиниться до сповільнення европейської розбудови та озброєння. Давніше англійці заявляли, що не будуть належати до Европейського Платничого Союзу. Ця англійська заява прийшла одночасно з заявою про те, що Англія обмежить свої імпортові загострення для ввозу европейських товарів. Зміна англійського становища настала під впливом Америки, яка сильно підтримує змагання Европи до об'єднання. Англія зможе тепер дійти до злагоди відношення своєї валюти до американського доляра.

Збільшення Ватиканської ієрархії в 1952 р.

Рим. — Новий „Ватиканський Річник", що саме тепер появився друком, виказує збільшення церковних достойників в останньому 1952 році. Число єпископів перевищує 2,000 у цілому світі. Число митрополитів і архиєпископів зросло з 277 на 282, єпископських столиць із 1,111, до 1,123, титулярних митрополитів і архиєпископів із 857 до 882, прелатів і абатів без сталого осідку з 66 до 69. При єпископах і митрополитах, що під комуністичною владою не можуть виконувати своїх функцій, — зазначено, що вони „в тюрмі", або їм „не дозволяють на урядування". Тут найбільше українських греко-католицьких єпископів, бо ні одному з них Москва не дозволила на опіку над своїми вірними. При польському єпископові з Катовиць Адамському зазначено, що він „помер". Це перша вістка про його смерть; він був заарештований минулого року польською комуністичною владою.

Моссадек подає причини, чому відкинув англо-американські пропозиції

Тегеран, Іран. — Хворий іранський прем'єр Моссадек дав інтерв'ю на своєму ліжку та заявив, що він відкинув англо-американські пропозиції з 20 лютого тому, що боїться, щоб його можливі наступники не були надто м'які супроти Англії та не згодилися на некорисне для Ірану вирішення нафтового непорозуміння Найвищим Міжнародним Судом у Газі. Тому Моссадек домагається, щоб наперед була визначена висота англійських відшкодувань. Моссадек твердить, що його противники походять із військової кліки, а не з політичних противників, які втішалися б прихильністю народних мас. Іран дає собі раду і без податків, що приходили б до державної скарбниці з продажі нафти. Іран не думає вдаватися до інфляції гроша, а американська допомога в висоті 20,000,000 долярів річно дуже цінна, і Іран вдячний за неї Америці, але вона повинна бути більша, бо Америка допомагає Англії в її фінансовій кризі, а також Туреччині, значно більше як Іранові. „Сліпа вулиця" в англоіранському непорозумінні може тривати безконечно, заявив прем'єр Моссадек, і іранський уряд мусить звернути більшу увагу на покращання внутрішньої господарки.

ЧЕРВОНІ В О.Н. ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМЕРИКУ В ПІДТРИМЦІ РЕВОЛЮЦІЙНИХ РУХІВ

АМЕРИКА ВІДПОВІДАЄ ОБВИНУВАЧЕННЯМ СОВЄТІВ В ТЕРОРІ І НАРОДОВБИВСТВІ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Представники Совєтського Союзу та сателітських країн, зокрема Чехословаччини, виступили вчора в Об'єднаних Націях з обвинуваченням, що З'єдинені Держави фінансують „світову змову" проти комуністичних режимів, організуючи шпигунство, саботажі та п'ятиколонні підривні практики в комуністичних країнах. Комуністичний виступ був скерований головно проти признання Конґресом 100 мільйонів долярів з фондів Акту Взаємної Безпеки на допомогу політичним втікачам з-поза залізної заслони. На совєтські обвинувачення відповів негайно американський представник Кабот Ладж, обвинувачуючи зі свого боку Москву та сателітів в терорі й народовбивстві серед різних національних, політичних та релігійних груп. Гостра виміна слів на ці теми розвіяла деякі надії на можливість злагіднення політичного напруження після приходу до влади Маленкова. Виступ проти Америки розпочав комуністичний чехословацький представник, закидуючи З'єдиненим Державам, що вони використовують фонди з ухваленого в 1951 році Акту Взаємної Безпеки на організацію озброєння та активність „найманих воєнних злочинців, зрадників, шпигунів і саботажистів" в країнах „народних демократій". Він домагався засуду тих „актів агресії" та „встрявання у внутрішні справи" Совєтського Союзу, комуністичного Китаю й інших „країн народної демократії". Опісля до обвинувачень з боку чеського представника долучився ще й совєтський представник Андрей Громико, який, покликучись на численні заяви американських державних мужів і членів Конґресу, намагався „доказувати", що фонди з Акту Взаємної Безпеки використовуються для підтримки й на організацію революційних рухів для „повалення мирних демократій Східної Европи". Громико зокрема покликувався на заяви державного секретаря Доллеса, губернатора Дюї, директора Взаємної Безпеки Геролда Стассена, та сенаторів Тефта, Вайлі, Мундта, і головно на конґресмена Керстена, який є автором доповнення до Акту Взаємної Безпеки, на підставі якого Конґрес дозволив використати 100 мільйонів долярів з того фонду на допомогу політичним втікачам. Громико накинувся при цьому страшною лайкою на Америку за те, що вона приймає тільки „потенціяльних вбивців, зрадників і тим подібних злочинців, готових виконати всяку брудну роботу за доляри". Він в дальшому твердив, що напис на статуї Свободи повинен тепер бути змінений на такий, який стояв при вході до Дантового пекла: „Всі, які входите сюди, залишіть всі надії". Відповідаючи совєтським напасникам, Кабот Ладж насамперед ствердив, що вони не прийшли на суд в цій справі з власними чистими руками. — Поминаючи терор і народовбивство у власних країнах, совєтські володарі самі невпинно ведуть шпигунську і підривну активність в усіх країнах вільного світу, поорганізувавши в них свої комуністичні п'яті колони, а найкращим прикладом совєтської інтервенції у внутрішні справи поодиноких країн може послужити комуністична інтервенція та аґресія в Кореї. Дебати в цій справі продовжуються й американський представник плянує видвигнути ще окрему історію втікачів з-поза залізної заслони.

Запеклі бої на корейському фронті

Токіо. — Впродовж останніх двох днів на корейському фронті, на його західному секторі, ведуться найбільш запеклі бої в цьому році, як комуністи почали більшими силами атакувати одну аліянтську позицію в районі Йончон на шляху до Сеул. — Початковою атакою комуністи були здобули деякий терен, але альянтські війська негайно перейшли до протинаступу, з чого й вив'язалася битва, яка в поодиноких випадках переходила в рукопашні бої. Бої на меншу скалю відбуваються теж на інших секторах. Втрати по обидвох боках мають бути високі. Бої продовжуються. Аліянтська авіяція теж вчора бомбардувала більшими силами воєнні об'єкти у ворожому запіллі.

Комітет погодився на 5 французьких протоколів до договору

Париж. — Тимчасовий Комітет, зложений з представників шістьох европейських країн, які підписали нератифікований ще договір про европейську оборонну спільноту, погодився вчора прийняти п'ять окремих французьких протоколів до того договору з відповідними застереженнями та вимогами. Тепер ці протоколи будуть переслані до апробати поодиноким урядам. Над двома протоколами ще ведуться дебати. Поодинокими прийнятими вже протоколами Франція м. ін. застерігає собі право продукувати зброю для своїх заморських військ, обмінювати старшин в своїх національних самостійних і европейських військових частинах, визначує мобілізаційні методи і т. п. Окремими протоколами буде визначене відношення до европейської армії урядів Британії та ЗДА.

ЮГОСЛАВІЯ РАТИФІКУВАЛА ОБОРОННИЙ ДОГОВІР

Београд. — Югославський парлямент ратифікував вчора підписаний недавно договір приязні і співпраці з Туреччиною та Грецією, який посередньо зв'язує її з Північно-Атлантійським Пактом. Туреччина і Греція ратифікували цей договір вже раніше й тепер він вже входить в силу. Під час ратифікації заступник Тіта Едвард Кардель твердив, що цей договір „встановлює незламний бастіон проти загрози аґресії з боку тих, які розраховують на роз'єднання на Балканах". Він теж заявив, що цей договір є відкритий для участи Італії й закликав Італію до співпраці, без уваги на нерозв'язану ще спірну проблему Трієсту. З Риму повідомляють, що в італійських урядових колах прийняли заяву Карделя без більшого ентузіязму, не вважаючи за можливе, що Італія й Югославія могли б співпрацювати успішно в інших справах, без попереднього полагодження та розв'язки проблеми Трієсту. Греція й Туреччина ратифікували договір з Югославією попереднього дня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЄДИНОНЕДІЛИМСЬКИЙ НАСТУП

Як в Америці, так і Англії ще й нині дуже важко пробитись книжці чи статті, яка обороняє право підбитих Москвою народів на вільне й незалежне державне існування на випадок розвалу кремлівської диктатури. Коли мова про совєтських сателітів чи балтійські держави, то це „інша справа", але для України чи Білорусі винятків нема і не може бути. Навіть такий „брат слов'янин" як Волтер Колярж, що багато доброго сказав у своїй книжці „Росія та її колонії" про українців, теж не допускає такого, щоб Україна могла відділитися від Росії. Прямо вірити не хочеться, як може чужинець так категорично писати про другий нарід! Не диво, що саме це підхопили зараз критики-росіяни, як про це вже була мова на цьому місці. В книжці Коляржа, яку ми мали нагоду вже переглянути, зібрано велику масу солідного інформаційного матеріялу про „Росію" і тому нею будуть користуватись в англосакських країнах. Вона ще й тим шкідливіша для українського визвольного руху, що в ній нема властиво ненависти до українців, а є тільки жалюгідне нерозуміння цілого конфлікту між Україною і Росією та брак відчуття свободолюбних почувань українського народу, вдивленого своєю культурою в Захід. Знов в Америці маємо цілий ряд єдинонеділимців іншого типу, себто таких, що ніколи не відносились прихильно до всього, що зв'язане з українським іменем. До таких могли б ми зарахувати теж і Ісаака Дон Левина, европейського директора Американського Комітету для визволення народів Росії, теж „експерта" від „російських справ", якого тепер поручає журнал „Лайф" (березень 23, 1953), друкуючи його статтю під заголовком „Зброя Заходу".

Дон Левин хотів би мабуть відробити гроші, які побирає як „знавець" Росії й тому береться дораджувати, як можна наклонити совєтських вояків, що находяться як окупаційна сила в Німеччині та Австрії, до дезерції, себто переходу до вільних західних країн. Його порада належить до засобів, яких треба б вживати в американській психологічній війні. Левин дає до зрозуміння, що він говорив на ту тему з великим числом совєтських утікачів і знає їхні почування.

Ми не будемо застановлятися над усіми способами, які дораджує Дон Левин. Признаємо, що дещо є розумне. Але він глядить на „совєтську людину" тільки з чисто матеріяльного боку. Таким матеріялістом є в нього теж і совєтський вояк, що мав би перейти на американський, чи демократичний бік, коли б мав ґарантію, що йому тут буде добре під матеріяльним оглядом. „Воля", пише Дон Левин на підставі переслуханих ним совєтських вояків, могла бути „мрією давно, але не тепер". Цього вояка — і то найголовніше — треба одначе вміти переконати не тільки щодо цього, що йому буде легше й ліпше жити в демократіях, але також і щодо плянів „Заходу відносно Росії". Його треба переконати, що „західні капіталісти" не завзялися „розчленовувати Росію". Левин з острахом підкреслює, що емігранти з-під Совєтів знають, що Англія підпирає кавказькі та туркестанські журнали, які пишуть проти „російського імперіялізму", вважаючи його, а не комунізм найбільшим ворогом. Він пише, що й в Америці є такі журнали, що пропагують поділ Росії, а совєтські еміґранти думають, що така є офіціяльна американська політика. Це й причина, чому так мало є тепер совєтських збігців. Виходить, що залякала їх „політика визволення"...

Дон Левин пише про совєтських втікачів-вояків ще в такий спосіб, неначе б в цій армії були всі одної національности, говорили тільки одною російською мовою і всі були такими великими російськими патріотами, які ніяк не погодяться на поділ Росії.

Так виглядає „порада" американським стратегам психологічної війни від „експерта" Дон Левина. Є вона ще одним виявом психологічного наступу тих „російських експертів" на Америку, які не думають помагати Америці й демократіям в їхній обороні перед кремлівською аґресією, а тільки вважають своїм найбільшим завданням — оборону цілости Росії.

ПРОГАЯНА НАГОДА

Від смерти Сталіна пройшов ще тільки один місяць, але вже тепер можна вважати, що західний світ прогаяв ту нагоду, щоб відповідно вплинути на дальший розвиток подій. Скільки то надій висловлювано у зв'язку зі смертю Сталіна тоді, як той диктатор ще жив, але на ту нагоду світ був так само неприготований, як і на багато інших можливостей і нагод, за що йому вже нераз доводилось гірко платити.

Нагода, яку насувала для світу смерть червоного сатрапа в Москві, не трапляється кожного дня і навряд чи вже колинебудь така трапиться. Значення й терористичний авторитет Сталіна в Совєтському Союзі були виїмкові. Все ж таки, крім Сталіна там ще існує ціла терористична машина, а в витворених тою машиною обставинах ще найменше можна було сподіватись якогось масового повстання внутрі Совєтського Союзу, тим більше, що Сталін вмер в досить непригожу для такого повстання зимову пору. В додатку, західний світ, який, здавалося б, вже був перестав вірити в можливість співіснування та співжиття з комуністичною системою, зі свого боку дослівно ані пальцем не кивнув, щоб на внутрішні зміни в Совєтському Союзі якнебудь вплинути. Навпаки, своїми, хай і тільки формальними висловами співчуття з приводу хвороби й смерти Сталіна та своїм вичікуючим і цілком невтральним становищем він міг радше відстрашити від будь-якої революційної акції на ширшу скалю в Совєтах.

Звичайно, Кремль, зі Сталіном і без нього, здає собі справу, що найбільшою небезпекою для нього є поневолені народи та що ця небезпека може виникнути вповні тільки у воєнних обставинах. Тому то й нові володарі в Кремлі вважали своїм першим обов'язком пустити західному світові нового блахмана про їхні мирні наміри, щоб в той спосіб створити фальшиве відпруження та здобути відповідний час, потрібний для консолідації нового уряду та опанування ним положення після смерти диктатора. Хоч в тому самому часі совєтські літаки збивали американців і англійців на Німеччиною та над Пацифіком і хоч західний світ мав вже безліч прикладів абсолютної забріханости таких миролюбних комуністичних словних заяв, він все ж таки майже конвульсійно чіпляється кожного лагіднішого слова з Кремля та впроваджує в блуд і морально роззброює свою публічну опінію злудними надіями, що ану ж таки пощастить якось договоритись.

Для використання нагоди зі смертю Сталіна не доконче треба було починати війну, хоч і на це могли бути цілком оправдані причини. Але вистачило зайняти відповідне рішуче становище в безлічі неполагоджених проблем між Совєтами й західним світом, від корейської війни починаючи а на внутрішньо-совєтській політиці народовбивства кінчаючи, щоб цим витворити положення, в якому совєтська тюрма народів могла б серйозно затріщати знутра та дати Заходові нагоду почати здійснювати багато реклямовану політику визволення. Тим самим прогаяно нагоду, яка може більше не повторитися та за пропущення якої можна б в обставинах знову заплатити.

ТІТО В ЛОНДОНІ

(Від нашого кореспондента)

16 березня прибув до столиці Великої Британії маршал Тіто, президент Югославії. Це перша подорож нового президента за границі своєї держави. Тіто відповідає цим на візиту міністра закордонних справ Ідена в Білгороді, з минулого року. Від 1948 року, коли Тіта виключено з Комінформу і проголошено за „єретика", багато змінилося в світі і в самій Югославії.

Тіто-Броз вийшов із комуністичної школи Сталіна. Однак він, бувши в Югославії перед війною 1939 року, намагався удержати деяку незалежність своєї політики. Правда, Тіто мусів дуже часто діяти проти свого переконання, бо занадто сильні впливи мала Москва в югославській комуністичній партії. Однак саме ця безоглядність Москви у накиданні своєї волі комуністичним партіям різних країн розкрила очі Тітові на суть московської політики: Москві непотрібні комуністи в інших країнах як товариші, Сталін хотів мати тільки холопів, що безоглядно виконують його волю.

В недавно опублікованій книзі — „Тіто говорить" (Tito speaks) автор В. Дедієр вияснює подробиці, що довели Тіта до розриву з Москвою. Сталінові не була по душі популярність Тіта в Югославії, не тішився він і силою партизанського комуністичного руху в цій країні в війні проти німецьких окупантів. Москва не хотіла помагати Тітові в війні проти німців, щоб югославські партизани не могли своїми силами визволитися; тоді Москві припала б заслуга — „визволити братній народ".

Ця криводушна політика Москви викликала протести Тіта, він мусів заявляти Сталінові: „коли не хочете помагати, то хоч не мішайте нам"!

Фактично найбільшу поміч Тітові дали в час війни англійці. Сталін плянував інше: він хотів дати владу в Югославії королеві Петрові, щоб потім скинути його і захопити Югославію так, як це зроблено в Румунії, через 100% московських комуністів. Тіто відважився виступити проти московського „сотвореного кумира" — Сталіна і не побоявся загроз Москви.

Розрив з Москвою примусив Тіта шукати союзників у демократичному світі і шукати ширшої основи для своєї влади в народах Югославії. Правда, Тіто в своїх заявах і реформах не хоче зробити єдиного послідовного кроку: зліквідувати т. зв. „народну демократію", що спирається на одній партії, і перейти до звичайного народоправства — демократії. Тіто і його партійці вигадують усякі „теорії", щоб виправдати свою однопартійну диктатуру. Однак Тіто мусів багато „попустити" в своїй країні. І ці перші кроки до свободи в Югославії з задоволенням записує англійська преса і висловлює надію, що за цим підуть дальші реформи.

Шлях Тіта тяжкий і небезпечний. Як учень Сталіна, він наробив багато жорстокостей у своїй країні. Він не захотів показати великодушности у відношенні до своїх противників (повішення ген. Міхайловича та інших), однак самі югославські противники Тіта не бачать способу, як його тепер усунути, не поставивши під смертельну небезпеку незалежности держави.

П. К.

Микола Очерет

ДОПОМОГТИ!

На своїй нараді нова екзекутива ЗУАДК-у постановила в порозумінні з УККомітетом зробити збір грошей і річей з нагоди Великодної Писанки для українських залишенців в Европі.

Тяжко перелічити ті нещастя, що звалились на плечі залишенців, тяжко описати ті злидні, в яких вони живуть. Скрізь недоїдання і скрізь недуги. Громадські допомогові організації дають що можуть, але ця допомога є мікроспічно мізерна. Так у таборі „Валка", на 900 українців місцева станиця СХС протягом цілого року отримала від своєї централі 400 німецьких марок — менше 50 пфенігів на душу на рік. В кожному таборі є по кілька психічно хворих, а в деяких вони рахуються десятками, бо до лікарень беруть лише „небезпечних", яких буває два-три, решта ж живе у таборовій спільноті. Наслідком незадовільної лікарської опіки, хворі лікуються самі і так „лікуючись" часто отруюються, або завдають собі ще більшої шкоди. В Реґенсбурзі в шпиталі св. Йосипа перебуває 36 хронічно хворих українців, що по 5, 6, 7 років лежать нерухомо. Дехто з них вже кілька разів намагався вчинити самогубство. Їх можна було б вилікувати, але бракує медикаментів, що в ЗДА коштують один-два доляри, а в Німеччині — сотні марок.

За ініціятивою директора Европейського представництва ЗУАДК-у, українські журналісти перевірили становище залишенців по таборах і одностайно зазначили у своєму комунікаті: „Залишення українських скитальців у Німеччині в такому стані, в якому вони перебувають зараз, загрожує катастрофічними наслідками". Про наслідки перевірки ЗУАДК повідомляє нашу централю — Український Конгресовий Комітет і він постановляє: „вся коляда залишенцям!"

Ми живемо у вільній державі, ми вільно обираємо собі Централю, а тому її постанова є наша постанова і ми, як вільні, свідомі громадяни мусимо її виконати, бо ж то є наше бажання, то є наш обов'язок. Але... ось випадок: „Церковна рада постановила всю коляду передати в її розпорядження". Ми до членів церковної ради: „схаменіться, люди добрі, що ви робите, отямтесь! Таж ви самі сиділи по таборах ДП, та ж вас самих до Америки вивіз ЗУАДК!" Як об стіну горохом! А ще пару років тому ці ж самі люди в Німеччині виставляли себе патріотами, що десятками разів „вмирали за неньку Україну". А тепер, коли до їх кишень почали плисти „зелені", вони забули про своє недавнє горе, забули про ту організацію, що ними піклувалась і на тисячі наших еміґрантів наберете десяток членів ЗУАДК. Нам було ясно, що тут розмови зайві і ми звернулись до пан-отця аби він вплинув на церковну раду. Ми показали відозву УКК, звернули увагу на те місце, де сказано, що „всі українські організації, що об'єднані на місцях у Відділах УКК подбають про те, щоб коляда відбулась достойно і урочисто", зазначили, що його парафіяльна громада є об'єднана у Відділі УКК і мусить дбати, аби постанова УКК була виконана, бо то є постанова нашої централі і на це все пан-отець відповів: „Я не підпорядкований УКК, тому я за те, аби гроші з коляди пішли в розпорядження церковної ради, як вона про це постановила". Ми переглянувшись, мовчки встали й вийшли.

Але світ клином не зійшовся і ми з тою самою розмовою опинилися у пан-отця іншої парафії. Пан-отець цієї парафії нас уважно вислухав та й каже: „Бачте парафія моя є вимираюча, а для української справи уже мертва. Більшість моїх парафіян є американці українського походження, — вони тут народились, тут учились, говорять лише англійською мовою, це є американці і українська справа їм чужа. Окремі з них, які теж тут народились, є українцями — американськими громадянами, — ці зроблять все й без мене. Вони самі пошлють гроші до ЗУАДК-у, вони ж бо є членами його, але це одиниці. Старі потроху вимирають, а для молодих ЗУАДК є пустий звук. Я б радив вам не йти до церковної ради з постановою УКК, бо крім лайки та образ ви там нічого не почуєте". Ми і тут переглянулись, мовчки встали і вийшли.

В інші парафії ми вже не пішли, а почали розпитуватись, як там справа і довідались, що жодна з них не послала коляди до ЗУАДК. Мабуть не помилимось, коли скажемо, що так було і по інших парафіях. Не було теж надії, щоб постанову УКК виконали і навіть відділи УНСоюзу, бож ми були свідками, як ці відділи не виконали навіть постанови своєї централі про обов'язковий внесок бодай одного доляра на „Союзівку", якого не складають навіть урядники Відділів, не то рядові члени.

Тож справа з колядою виглядала зовсім безнадійно, але... наш відділ Союзу Українок одержав від ЗУАДКомітету адресу одної православної парафії в Німеччині з проханням негайно допомогти їй, й того ж дня відділ вислав на цю адресу сто долярів. За ініціятивою нашого жіноцтва — як бачимо — почалася по всіх громадах збірка грошей, річей і продуктів і пакунок за пакунком пішов в адресу ЗУАДК.

Тепер перед нами постанова про збір грошей і річей з нагоди Великодної Писанки. Маючи досвід коляди, думаємо, що слід починати з нашого жіноцтва, бо лише воно зможе заохотити всіх дати допомогу нашим нещасним залишенцям не зважаючи на всі вияви сваволі, які трапились в часи минулої збірки. Постанову нашої централі ми мусимо виконати, мусимо допомогти українським залишенцям. Не маємо права не допомогти! І ми допоможемо і тим засвідчимо, що ми гідні волі, що нею обдарувала нас наша вільна земля Вашингтона.

І. Світ

УКРАЇНЦІ В АЗІЇ

1.

Українці не є нові люди в Азії, вони давно жили і працювали, часто не по своїй волі, та відігравали там значну ролю в колонізації величезних просторів.

Від другої половини минулого століття українці починають прибувати до Зеленої України та Сибіру вже й по своїй волі, шукаючи собі нових теренів для праці, для забезпечення майбутнього своїм дітям. Таким чином причинилися вони до створення нових українських колоній, які мають уже тепер велике значення, а ще більше матимуть в майбутньому.

Волею долі українці вийшли поза межі своєї землі, колонізували Кубанщину й землі Північного Кавказу й поселилися в Сибіру, у Казахстані, де їх є тепер понад 6,750,000. На Далекім Сході є поверх 1,200,000 українців. Разом, після укінчення 2 світової війни, є 8 мільйонів українців в Азії на загальну кількість населення 36 міл. осіб. Українці в місцях їх розселення творять майже завжди більшість у тій місцевості.

В ті часи, коли валки монгольсько-татарські котилися на захід, підбиваючи під себе десятки держав та багато різних народів, другі валки полонених гналися на схід у простори Монголії та її околиці. Серед цих полонених було й не мало „рутенів", як тоді називали українців. Ця назва вживалася чужинцями для відрізнення українців від москалів, яких звали „мусковитами". Ця назва вживалася навіть нашими діячами на Далекім Сході, як напр., Гр. Пештич (журнал „Засів", Харбін, 1917-1918 рр.).

Перша історична згадка про „рутенів" в Азії є у спогадах з подорожі до Монголії о. Вільгельма Рубрукіса, голляндського ченця, посланця з Риму до монгольського хана в Каракорам. Він зробив подорож в 1253-55 рр., та описує свою зустріч з багатьома християнами там, перераховуючи їх — литовці, поляки, рутенці, мадяри та ін. Пише він також про зустріч з жінкою на ім'я Паша, француженкою родом з м. Мец в країні Лорейн, яка була одружена з молодим „рутеном" (з професії архітект), що переводив будови в Каракорам. Він бачив їх життя, вечеряв в їх хаті, розмовляв, та бачив їх трьох дітей...

В кінці того століття та пізніш „рутени" є в монгольській армії.

Від XVII ст. ми зустрічаємо все більш даних про українців в Азії, головне в Сибіру, а пізніш на Далекім Сході, та зокрема на Зеленій Україні. Значна кількість цих українців теж полонені Москви, які опинилися в її неволі в наслідок війн з Литвою або Козачою Україною.

Серед цих засланців знаходимо й нашого гетьмана Дам'яна Многогрішного, який разом з родиною та кревними був засланий до Сибіру. В 1672 р. сам гетьман перебував в м. Селенгінське, а його племінник Михайло у м. Якутськ, та пізніш приймав участь в подорожі до Камчатки в 1702 р., бачив Курильські острови й побував на р. Колимі.

Донька гетьмана була заміжня за командантом Албазіна на березі р. Амур, А. Бейтоном. Син гетьмана Петро був вбитий біля Селенгінська. Близькі люди з оточення гетьмана також були заслані до Сибіру й деякі пізніш зуміли втекти навіть до Запоріжжя.

В знаних переговорах Московщини з Хінами в 1685-86 рр. приймає участь, як секретар московської делеґації, українець Карницький, та він є один з авторів Нерчинського договору, як про це оповідає єзуїт Гербілон, член хінської делеґації.

Трохи раніш командантом та будівничим острогу Албазін був українець — Черниговський; йому помагає чернець Герман заснувати там церкву.

Від початків XVIII ст., коли повстає Пекінська Духовна Місія, находимо десятки українців, у більшості ченців, що працюють в її складі та займаються вивченням Хін, їх культури, мови та історії. серед них ми маємо арх. Шишковського, Софронія Грабовського, Петра Каменського та інших, а наочний свідок цього є намогильник в Пекіні, на якому є такий цікавий й важний для нас напис: „преставився раб Божій Ієромонах Софроній Обрізвов родом из королевства Малороссійскаго, полка Ніжинскаго... 1770 р. липня 30 дня".

Приблизно в ці часи заслано на Сибір арх. Інокентія в Іркутськ, арх. Івана до Тобольська та ін. Багато українців вчених та політичних діячів засилають на Сибір, а їх знання вживає Москва для розбудови загарбаних просторів Азії. Вживається широко для таких цілей й багато інших чужинців. Це була політика Московщини від кінця XV ст. засилати воєннополонених в далекі частини московської держави, а немало їх дісталося до Азії. Так, напр., церкви в Іркутську будувалися силами та знаннями шведів, яких забрав Петро I під Полтавою. Англієць Т. Аткінсон зустрічає на Сибіру багато політичних засланців та полонених в середині мин. століття, а американець Дж. Кеннан пише навіть про це окрему книжку (2 томи).

В 1820 р. полк. Тимковський відвідує Пекін через Монголію та пише свої знамениті враження, що перекладаються на англійську, французьку та німецьку мови й находить час дослідити монгольські звичаї й шукає там порівнянь з козачим кодаковим звичаєм поховання.

Шляхтич м. Рильська — Шелехів зі своїм приятелем купцем мандрує до Іркутську, а пізніш до Камчатки, та дістається (перший з них) до Аляски, де один час займає високий пост її адміністратора. В просторах Монголії та Туркестану українці, як напр., О. Костенко, полк. Матусовський, кап. Сосновський, проф. Федченко та інші, досліджують ці землі.

Найбільші досліди все переводили чужинці. Навіть основи історичної науки про Сибір поклав німець Міллер, який написав її першу історію. Він же повчає в цій історії москалів, як треба правити та адмініструвати в новій завойованій землі, дораджуючи без жалости давити всяку спробу спротиву, а у відношенні до тубільчого населення просто вживати методи їх нищення. (Див. його „Історію Сибіру" т. I, стр. 46-47).

Політичні засланці на Сибіру та на Зеленій Україні працюють в різних ділянках, не тільки фізично, але як вчені, а це ботанік українець, історики, а серед них й поляк Й. Пілсудський на острові Сахаліні. Дехто втікає до Америки та описує царські каторги, як один з поляків втікачів, і то в подібний спосіб, як це робить українець о. Агапій Гончаренко, що бореться з царським урядом теж і в Америці та підносить ідею творення української держави на Пацифіку, — ідею, яка пізніш знаходить свойого нового будівничого в особі теж політичного засланця Дм. Боровика у Владивостоці.

Від половини XIX ст. на Далекий Схід та до Сибіру починають прибувати вже тисячі українських селян, як переселенці.

Олена Звичайна

„КОБЗАР" В ЄЖОВИХ РУКАВИЦЯХ

(Уривок з II-го тому роману „Страх")

І ось на тлі нашорошеної тиші чується чіткий грудний голос Марусі, що вмить підкоряє собі слухачів:

„Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з **паничами,**
Бо **паничі** — лихі люди
Роблять лихо з вами"...

— Що-о?!? Які... **паничі?** — в саме вухо шепоче мені мій сусід — старий Нещадименко, рвонувшись раптом, як той зостояний кінь від удару: — **Хто сміє міняти текст Шевченкових творів?** Чому Марія замість „москалі" впрерто вживає „паничі"? Чи не збожеволіла вона, бува?

— Ні! **Не збожеволіла!** — самими устами беззвучно відповідаю я, сіпаючи водночас необережного Нещадименка за рукав: — **Видання тридцять сьомого року... невже вам не ясно?** Ш-ш-ш! На нас дивляться!

— **Панич** любить жартувати...
Жартуючи, кине...
Сам поїде в **далечину**

А дівчина гине!!. — чується далі чарівний голос зі сцени... Нещадименко вже не питає нічого, хоч **„далечина"** замість „Москівщина" знову б'є по нервах. Зціпивши зуби, він мовчить, як я, як усі неарештовані покищо українці... Слухаємо, що далі буде...

А Маруся тим часом подає слухачам скорочений зміст „Катерини", деклямуючи лише **певні** уривки, — очевидно так наказав Брух. З її стислого оповідання слухачі **дізналися** про те, яке лихо спричинив бідній селянській дівчині... **панич**-офіцер, що від'їхав пізніше кудись — у **далечину.** Про москаля й Московщину й згадки нема... Щасливий Шевченко, що не живе в наш час!

Ось закінчено „Катерину", бо декляматорка робить стриманий поклін публіці, і тоді довго не згавають щирі оплески... Чи не дужче за інших плеще в долоні **сам** Брух, усміхаючись і показуючи ввесь асортимент своїх хижих зубів: мабуть, споторений Єжовими рукавицями Шевченко у виконанні талановитої українки йому особливо сподобався. Маруся, як звичайно зачарувала своїх слухачів, а що „Катерину" подано в **перелицьованому вигляді,** чим надано їй виразно-большевицького забарвлення, що **зфальшовано Шевченка,** — знають далеко **не всі.** Багато ж бо в нашому колективі росіян та жидів, які ніколи Шевченком не цікавились... Відчувають фальсифікацію лише українці, але вони мовчать...

Маруся ще дужче хвилюється: щічки її розчервонілися, вогнем горять, а широко розплющені очі кричать, благаючи про порятунок. Вона виключно гарна сьогодні в цій чорній, гарно пошитій сукні, в сяйві пухнастого русявого волосся довкола високого чола, але деклямує вона гірше, ніж звичайно. Це читання з книжки порушує контакт артиста зі слухачами, — той живий мистецький контакт, що встановлюється стихійно саме тоді, коли слухачі дивляться в очі артиста. А Маруся сьогодні, як на зло, ввесь час топить свої великі сірі очі в книжці, неначе їй соромно... До того ж вона не панує над собою, — хвилюється **так,** що голос хвилинами тремтить і уривається, а про мистецтво витриманих павз вона, здається, зовсім забула... Бідна, бідна Маруся! Як болляче мені дивитися на неї! Як багато я віддав би, щоб не бачити її в такій ролі! Вона нагадує мені живого метелика з кольоровими крильцями, щойно причепленого голкою колекціонера до таблиці...

Знову той самий жест у повітрі маленькою, майже дитячою ручкою, і знову тиша, бо люди прагнуть іще раз послухати свою улюбленицю. Ще глибше занурюючи своє обличчя в книжці **видання 1937 року,** Маруся зачитує уривки з „Гайдамаків": її мелодійний, грудний голос розповідає нам про те, як терпить Ярема на службі в... **пана...**

„Посип індикам, курям дай,
Подай патинки господині
Та принеси мені води!
. . . .
Отак проклятий **пан**
Над козаком коверзував...
Ярема гнувся, бо не знав...

І знову... **пан!** На цей раз його свідомо вжито замість „жид", і саме це довбнею приголомшує мене, бо про таку фальсифікацію і я не знав... Але... очі **численних шпигунів** невпинно стежать за виразом облич **нечисленних українців,** і це примушує мене вдягнути машкару наївного слухача...

Не встигла Маруся скінчити читання уривків із „Кобзаря", як перлисте тремтіння електричного дзвінка, урвавшись зненацька в атмосферу віршованих рядків, різко нагадало нам про те, що годинна перерва на обід скінчена, і що разом із тим скінчене „вшанування" Шевченка, бо... пора вже йти до своїх робочих місць, щоб виконувати нові, збільшені стахановським рухом норми...

— Ви — бальшой талант, таваріщ Рамашко! — на ввесь голос вигукує Брух, покриваючи своїм голосом грім оплесків: — Ви праізвелі ґрамадноє впєчатлєніє! Я сдєлаю вас народной арт́істкой!

Втягнувши голову й шию в плечі, Маруся прожогом тікає зі сцени, неначе від ганебного стовпа, а моторний культкомовець Мітя, з розгону ударивши по клявішах роялю, грає бравурно-веселого марша, під „ухарську" мелодію якого наші ноги мають жваво занести нас до місця праці.

Березень — 1953 р.

М. С.

ЗАГАЛЬНА СПРАВА Й „НЕДОКУРОК"

„В боротьбі за народну справу", — лише так можна назвати працю деяких Відділів УКК та поодиноких громадських діячів, що уважають своєю повинністю „чесно працювати", дбати про національну справу, а, зокрема, про успіх Народного Фонду.

„Провінція" українська не раз просто „обеззброює", доводить до розпачу своєю інертністю, байдужністю, „глибоким сном", що увійшов навіть до національного гимну „підкарпатських русинів".

Не раз — це справді — „хутір", українська садиба, „хата з краю" і, як писав наш Микола Гоголь про „Старосвітських поміщиків": „ні одно з бажань" мешканців цієї садиби не перелітало за її огорожу".

Справді, — своя хата, своя „кара", своє банкове конто, — і що обходить новітніх, американських „старосвітських поміщиків" якась політика, боротьба, свята, Фонд, „Коляда", „Писанка", коли їм і без того добре.

І ось, уявити собі положення людей з громадською „совістю", що серед такої „стихії", в такім „середовищі" хотять щось зробити, таки чогось доконати.

Які вони мусять бути „оптимісти", як уперті, як винахідливі, щоби „хутір" розгойдати, розбудити і чогось таки осягнути.

В цих днях нам дістався до рук цікавий документ з подібної діяльности чи намагань одного з наших Відділів УКК на провінції.

Документ називається — „відозва - докір", і була проголошена по радіо.

Ось її зміст:

„Громадяни! Діловий рік Українського Народного Фонду за 1952 рік кінчиться, а датки ще далеко не сягають квоти, що повинна бути зложена нашою громадою.

Ухвали наших парляментів, себ-то 4 і 5 Конгресів Американських Українців про створення Народного Фонду для ведення наших справ в обороні Батьківщини, нас, виходило б мало зобов'язують.

Наші приречення: „душу тіло ми положим", „ми поляжем, щоб славу і волю і честь, Рідний Краю, здобути Тобі", „За Тебе Україно" чи „честь Твою готов боронити", — без вплати Національного Датку — порожна фраза. Для загальної справи з неї жадної користи!

Зревідуймо своє відношення до цієї справи!

Висота Національного Датку — це не цілих три центи денно! Людина, що викурює пачку папіросок на день, а третину недокурену викидає, викидає 25 долярів річно!

Чи ми вже дійшли до такого стану, що в нас загальна справа не варта того недокурка-!

По закінченні ділового року, будуть проголошені прізвища платників і тим самим будуть проголошені призвіща неплатників, яких не буде на списках. Хай вони самі виправдуються перед своєю совістю, перед громадянством і перед майбутнім поколінням за свої негромадські вчинки.

Ми — не прохаємо ласки, ми лише сповняємо громадою на нас наложений обов'язок, щоб громада не встидалася за нас, а ми — за громаду.

Кличемо! Спішіть з вплатами Датку за 1952 рік!"

Така відозва.

Це треба придумати, треба вирахувати, що „в нас загальна справа не варта того недокурка".

І, треба признати: той „недокурок" таки „дошкулив".

Народ прокинувся, „оставив глибокий сон" і дружно почав платити Даток.

Як нас інформують, автор аргументу про „недокурок" зі своєї акції задоволений.

І ми подумали:

А що, як би так ціла наша українська Америка „застановилася" трохи над тим „недокурком"...

„ПИЛОРАМИ БЕЗ ПИЛ"

Колгосп Новосанджарського району на Полтавщині замовив пилораму з електродвижем. „Минув деякий час — і пилорама була приставлена.

— А де ж пили до рами? — спитали райспоживспілку. — Адже в заводському паспорті зазначено, що має бути шість пил.

— Мабуть завод не додав. Запитайте завод... — радили коператори. Написали листа до заводу. Звідти відповіли, що пили були відправлені разом з рамою. Знову звернулись до райспоживспілки. А її голова тов. Кравченко тільки плечима знизав — нічого не знаю, мовляв, ро... (РУ).

Звідомлення Українського Музичного Інституту в Ню Йорку

Іспити

Згідно з програмою Українського Музичного Інституту, учні централі в Ню Йорку і Відділів у Филаделфії, Честер, Елизабет, Джерзі Сиі і Пассейк були в січні і лютому ц. р. перший раз іспитовані. Ці піврічні іспити з головних і теоретичних предметів були, так сказати б, зворотним пунктом в музичному навчання наших учнів. Вони зорієнтували самих учнів про це, в якій стадії і на якому ступні навчання вони під цю хвилю знаходяться і насвітлили Батькам і учителям стан спосібностей і можливостей наших учнів.

Коли йде про сам ефект і реальну користь з іспитів, то всі учні не лиш поставилися до них поважно і з почуттям повної відповідальности, не лиш одержали документ, стверджуючий об'єктивно їх уміння і знання, але, що найголовніше, дуже підтягнулися з приводу цих іспитів під оглядом якости і вислідів своєї праці.

Переіспитовано 128 учнів Інституту. Інших не іспитовано, одних з приводу недуги, а більшість дому, що записалися до Інституту вже після першого листопада 1952 р. і в наслідок цього не мали ще змоги приготовити потрібного до іспиту матеріялу. Після іспитів стан учнів Музичного Інституту (беремо під увагу тільки 128 іспитованих учнів) за роками студій представляється слідуючо: 1-ий нищий — 42, 2-гий нищий — 33, 3-тий нищий — 23, 4-тий нищий — 13, 1-ший середний — 6, 2-гий середний — 3, 3-тий середний — 3, 4-тий середний —0, 1-ший вищий — 3, 2-гий вищий — 2. Серед цих 128 іспитованих учнів є мінімальна скількість мало спосібних, натомість около 50% евідентно талановитих, решта — пересічно спосібні. При чому треба додати, що у дітей музичний талант виявляється дуже різно під оглядом віку, насилення і згармонізуванням з охотою до праці. Тому одноразова обсервація учнів не може бути остаточно міродайною в кожному індивідуальному випадку. Зрештою оцінка музичного потенціялу кожного окремого учня міряється також станом його: пам'яті, слуху, вдачі, темпераменту, інтелігенції, фізичного розвитку, технічного поступу, теоретичного знання і самоконтролі. І в міру цього, як зміняються всі ці компоненти — зміняються теж зовнішні симптоми цього, що ми називаємо талантом.

Пописи

За час від 22 листопада 1952 р. до 8 березня 1953 р. Український Музичний Інститут улаштував вісім публічних імпрез, в цьому шість пописів і два сольові речіталі. В цих імпрезах брало участь 65 учнів, отже понад 40% всіх учнів. Деякі учні виступали по 2 або 3 рази, — так, що загальне число виконуваних точок виносило около 90 позицій з приблизно 180 інструктивними і мистецькими творами західно - европейських і українських композиторів. Тут треба додати, що учні з Ню Йорку і Филаделфії вимінювалися два рази (І. Кондра, Ж. Кравців, Л. Крушельницький, Л. Крилова, І. Стецик, Д. Якимів). Учні Честеру виступали у Филаделфії, а учні Нюарку, Елизабет, Джерзі Сити і Пассейку — в Ню Йорку (Л. Збир, Б. Кобзар, Б. Рицар, В. Стеців, Ю. Стецюк, М. Шлемкевич).

На загал рівень всіх імпрез був добрий, а все дуже чисельно зібрана публіка могла переконатися, що цей рівень в многих випадках був дуже добрий, а то й визначний (речіталь Л. Крилової, про який буде окреме звідомлення). За дуже добрі осяги на пописах заслуговують на вирізнення слідуючі учні (подаємо в азбучному порядку): нищі роки — Н. Бартків, Б. Бартко, Л. Винник, З. Дерлиця, Б. Кекіш, Б. Кобзар, І. Кондра, Ж. Кравців, Л. Л. Крушельницький, Т. Осадца, Ю. Савчак, І. Стецик, Ю. Шуган, М. Чапельська, Т. Єменко, Д. Якимів У. Яц. Середні роки: Л. Добровольська, Х. Карпевич, К. Паньківський, Р. Савицький, Г. Савчак, О. Струк, М. Шлемкевич, М. Яримович.

Вищі роки: Л. Крилова, Н. Недільська, Р. Огродник, Б. Свинтух.

На окрему згадку заслуговують виступи струнних ансамблів кляси п. Володимира Цісика, які можна уважати зав'язком оркестри Інституту. Ці ансамблі внесли багато різноманітности в програму пописів і є справжньою заохотою для групового музикування наших учнів.

Конференції з батьками

В дні 14 лютого (Ню Йорк) і 8 березня (Филаделфія) відбулися конференції з Батьками учнів. Директор Інституту у своїх доповідях говорячи про наскрізь індивідуальний підхід до кожного учня, про різно розвинені ціхи і властивості поодиноких учнів і про неможливість порівнування одного учня з другим, головно у випадку іспитової клясифікації. Маючи на увазі створення учням якнайкращих умовин праці і всебічної допомоги в їхніх зусиллях, директор особливо підчеркнув важливість дії самих Батьків в цьому напрямі, а головно конечність тісного порозуміння і постійного контакту Батьків з учителями їхніх дітей.

На конференціях з Батьками подано теж до відома касові звідомлення за цілий півріk, з яких зібрані побачили, що т. зв. адміністраційними оплатами покривається заледви найпримітивніші видатки і що при таких приходах трудно розплянувати і розгорнути діяльності Інституту в ширшому маштабі. В звязку з таким станом річи Батьки у Филаделфії винесли постанову зорганізувати окремий комітет, якого завданням було б подбати про краще забезпечення Інституту (в цьому випадку Відділу у Филаделфії) матеріяльними засобами.

Кляса науки гри на бандурі

Усвідомлюючи вагу народнього музичного мистецтва для збереження наших історичних традицій, Український Музичний Інститут створив окрему клясу науки гри на бандурі, запрошуючи до її ведення відомого, довголітнього мистецького керівника Капелі Бандуристів, п. Григорія Китастого. Маючи на увазі великий досвід п. Китастого і його авторітет, як бандуриста, диригента і композитора, дирекція Музичного Інституту певна, що прихильники і ентузіясти народньої музики вповні використають цю нагоду і зголосяться до кляси п. Китастого у великому числі.

Всі учні кляси гри на бандурі матимуть свідоцтва і зможуть брати участь в публічних виступах.

Завваги і повідомлення

На основі піврічної обсервації дирекція Українського Музичного Інституту звертає увагу Шановних Громадян і Батьків на слідуюче:

1) Велика кількість українських дітей вчиться музики в дешевих, недобрих школах, або у таких самих приватних учителів. Ці джерела скорше, чи пізніше допровадять цих дітей до знеохочення, або до дуже сумнівних вислідів. Обов'язком Українського Музичного Інституту є звернути на це увагу Шан. Громадянства і перестерегти Батьків перед необдуманим фінансово найвигіднішим вибором учителів музики для їх дітей. Того роду вибір не може бути навіть фінансово корисний, бо все одно треба буде (якщо очевидно Батькам залежить на добрих вислідах) після 2—3 років такої „науки" дитину на ново переучувати, як це вже тепер є в неодному випадку.

2) Музичний Інститут має 20 (двадцять) учнів, які студіюють гру на скрипці. Віолончеліста ні одного. Коли поглянемо в наше майбутнє, то при такому відношенні (10 піяністів — 1 скрипак) неможливо буде творити оркестр, як також трудно буде розвинути домашнє, камерне музикування. Чи не було б доцільним призадуматися над тою справою, головно рідням, в яких вчиться двоє, а то й троє дітей на фортепіяні, які часто не можуть поміститися дома на одному інструменті.

3) Беручи під увагу конечність скоршого поступу учнів і їхню практичну, „щоденну" користь з науки музики, Педагогічна Рада Муз. Інституту ухвалою з дня 28. лютого ц. р. рішила впровадити новий предмет, з якого учні будуть іспитовані і з якого одержать окремі оцінки. Є це „читання нот". Загально учні в цьому напрямі доволі відстають, а постепенне опановування такого читання стане для них видатною поміччю в загальному поступі на даному інструменті. Всі учні одержать відносно підготовки в „читанні" відповідні вказівки від своїх учителів, а дирекція Інституту просить Вш. Батьків звернути на це належну увагу в домашній праці учнів.

4) Громадянство Филаделфії повідомляється, що дирекція Муз. Інституту, після прослухання приватних учнів фортепіянової кляси п. Юрія Оранського, учителя теоретичних предметів Інституту, постановила включити п. Оранського до Учительського Збору Відділу у Филаделфії також як учителя фортепіяну нищих років.

5) Дирекція Муз. Інституту повідомляє, що постійно приймається зголошення нових учнів під такими адресами:

Ню Йорк — 149, 2-га Евеню (четвер 6.30—7.30, субота 1.30—2.30).

Филаделфія — Телефон Поплярд 5-7476 (Р. Савицький).

Честер, Па. — 710 Вільзон Стр. (Я. Кобрин).

Нюарк — Телефон Есекс 3-7310 (д-р Л. Голінатий).

Елизабет — 607 Іст Джерзі Стр. (Р. Темницька).

Пасейк — 2 Скул Стр. (О. Чипак).

Роман Савицький, директор; **Іван Недільський**, заст. дир.; **Меланія Байлова**, секретар.

ҐІДНО ЗАКІНЧІМ „КОЛЯДУ"!
Заклик УКК

З „КОЛЯДОЮ" в цьому році — щось не зовсім добре! Досі по листах „КОЛЯДИ" надійшли щойно — 12,000 долярів! Між тим, передбачено, разом з „ПИСАНКОЮ", —35—40 тисяч долярів!

Правда, дуже багато лист ще не повернулось, але, беручи під увагу те, що повернулось, — картина тривожна.

Треба підкреслити, — діло не в грошах. На „КОЛЯДУ" дасться один-два доляри, — їх кожний має і ніхто не пошкодує.

Але річ — в організації справи, у відношенню до справи.

Звичайно, це — певна праця. Може навіть не так праця, як охота, увага, бажання щось зробити.

І ось того бажання, тої „охоти" — не видно. Великі організації повертають листи з двома-трьома підписами. Переважно — президії. Ось так, або „відчепитися" й справу „збути".

Значить, до широкого членства ніхто й не звертається!

Деякі бланкети приходять цілком порожні. Пояснення: „у нас святкували по новому стилю, а листи прийшли запізно". Ніби „КОЛЯДА" — це неодмінно ходження по хатах.

Кожний знає, що в умовах Америки, — це далеко не всюди можливо. Отже, „Коляда" в цих, змінених, обставинах, це просто жертва, „Різдвяний Дарунок" для тих наших братів-залишенців, що нидіють в холодних непривітних бараках Німеччини, — дарунок від нас, що не лише у свято, але й в будень засідаємо за багатими столами з їжою й питвом!

Повторюємо: тут не скупість і не скаредність. Нас українців, в цьому обвинувачувати не можна.

Але: байдужність, неувага, неохота до зайвого кроку.

Бо там, де виявлено увагу, охоту й трохи організаности, — зразу виявляється зовсім інша картина.

Пара прикладів. Поселення Гемпстед, Н. Й. Невеличка українська колонія. А тим часом, листа „КОЛЯДИ" — просто імпонуюча — 250 долярів! Так само — містечко Бінґгемптон, Н. Й. Наших людей — невелика громада. І, знов же, королівський Різдвяний дар — 345 долярів. Малий Лорейн — 500 долярів!

І, поруч: многотисячні поселення і — дуже мізерні висліди.

Правда, подасться й поважна причина таких наслідків: Не маємо часу! У нас — боротьба! Сварка!

Воістину: пани б'ються, а у залишенців . . . сльози ллються! То ж діла так не можемо залишити! Мусимо поліпшитись. Кожний доляр там, у наших братів, — дорога річ. Не сміємо його затримати у себе. Тим більше — через нашу байдужність, вигідність, лінь.

Залишився ще короткий час до звороту лист „КОЛЯДИ": дві неділі! Мусимо їх використати. Мусимо попрацювати!

Зокрема, наша молодь. Не пошкодуймо трохи часу й праці.

А у кого під руками коверти Конґресового Комітету, — посилайте без вагання готівку — в цих ковертах.

Допоможім потребуючим! Зробім їм радість! Бо — „благословенні ті, що приносять із собою радість!..."

Український Конґресовий Комітет.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

КАНАДІЙСЬКИЙ ВІДДІЛ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

повідомляє, що **Шевченківська Сесія Канадійського Відділу НТШ** відбудеться в неділю, 29 березня 1953 р., о год. 3-тій пополудні в залі „Дому Просвіти", 140 Бетирст Стр., в Торонті з такою програмою:

І. Відкриття: проф. д-р Є. Вертипорох, голова КВ НТШ.

II. Доповіді:

1. Д-р І. Велигорський: „Мова Шевченка".
2. Проф. С. Миколин (Гемилтон): „Шевченко — український самостійник, національний поет і державник".
3. Проф. д-р І. Розгін (Дітройт): „Природа України в поетичній творчості Т. Г. Шевченка".
4. Мгр. М. В. Павленко-Луців: „Народ Шевченкові. (Леґенда, культ, сприйняття)".
5. Д-р Ю. Луцький: „Шевченко й Америка".
6. Проф. В. Ревуцький: „Драматургія Шевченка і французька мелодрама".

III. Закриття.

Після доповідей — дискусія.

Управа запрошує до численної участи.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

Ню Йорк. — **Звичайний** вечір в Літ.-Мист. Клюбі в найближчу п'ятницю, 27-го березня, буде присвячений темі: „Кінець Сталіна, і що далі?" Участь беруть пп. Ю. Дивнич, В. Гришко, І. Кедрин і Б. Подоляк. Початок о год. 8-мій ввечорі. Вечір влаштовує Журналістична Секція Клюбу.

СТИПЕНДІЇ ДЛЯ СТУДЕНТОК

Канзаський Універзитет має ще декілька стипендій для панночок, які мали б бажання почати, продовжити чи закінчити свої студії. Для точної інформації прошу негайно звернутися на адресу:

T. Trusewytsch 103 East 49-th Street Kansas City, Mo.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Шевченківський Концерт на радіо.

Українське Щоденне Радіовисилання під дирекцією п. Миколи Шустакевича передасть спеціяльну півгодинну програму, присвячену вшануванню Тараса Шевченка. Програма буде передана англійською мовою і охоплюватиме композиції до творів Шевченка з відповідними до них поясненнями та реферат про значення Шевченка в національнім відродженні української нації. Програма буде передана в неділю, 29 березня, о годині 1:30 до 2:00 по полудні зі стації W. S. D. C. (Марін Сіті — Монт Клеменс), пункт 1590 на звичайних радіо-приймачах.

Доповняльна Школа Українознавства.

Українські діти Гемтремку й східніх дільниць Дітройту вже привикли до того, що кожна субота призначена на навчання українознавства й на пластові сходини. Від трьох років щосуботи збирається понад сотня дітей, щоб учитися рідної мови, історії й географії України, виміняти книжки в шкільній бібліотеці та загалом провести кілька годин серед гурту ровесників у чисто українській атмосфері Доповняльної Школи Українознавства.

Із скромних початків (усього 22 дітей і 3 учительські сили першого року) школа розрослася дуже поважно. Сьогодні вже ходить до школи 110 дітей, а учительський збір збільшився до п'ять учительських сил.

Від самого початку по сьогоднішній день школа бореться з поважними труднощами, коли йде про приміщення. В східньому Дітройті, де є такий гарний шкільний будинок греко-кат. парафіяльної школи, збудований за гроші українців ,здавалось би, не повинно б бути ніяких труднощів при підшуканні приміщення для такої справи, як курси українознавства. Але, як це не дивно, всі спроби батьківського комітету примістити курси українознавства в будинку української парафіяльної школи розбиваються об незрозумілу впертість місцевого пароха.

Та школа українознавства давала собі якось раду досі й є надія, що і в майбутньому успішно буде поборювати всі труднощі й вестиме дальше корисну працю для добра наших дітей.

Школа здобула собі велику популярність серед нашого громадянства не тільки самим навчанням українознавчих дисциплін, але й також кількома вдалими імпрезами. В минулому році учні школи влаштували дуже симпатичне святкування в честь Т. Шевченка і ввесь дохід із цієї імпрези призначили на допомогу єдиній українській гімназії в Німеччині, в Шляйсгаймі. А тепер багато громадян згадують милих цьогорічних колядників - учнів школи, що завзято колядували на скитальців.

Знову ж тепер учні школи готуються відзначити Шевченкові роковини окремим вечором, знову призначуючи весь дохід на допомогу української гімназії в Шляйсгаймі. Це цікаве учнівське свято відбудеться в неділю, 29 березня, в залі Українсько-Американського Осередку при вул. Карпентер.

Громадянство Дітройту з великою увагою слідкує за роботою цієї нашої рідної школи і тому сподіємося, що воно громадно відвідає учнівське святкування роковин великого сина України, Тараса Шевченка.

Петро Кореняк.

Честер, Па.

В пам'ять Ольги Басараб

Українське свідоме жіноцтво, зорганізоване в 2-му Від. Союзу Українок в Честер дуже старанно плекає культ незабутньої героїні української визвольної боротьби Ольги з Левицьких Басараб. Цього року від незалежних від нас причин, свято відбулося в неділю 1-го ц. м. скромно, бо обмежилося до панахиди в укр. правосл. Церкві і святочних сходин члениць нашого відділу.

Свято відкрила короткою промовою місцева діячка п-і Івахова. Між іншим вона сказала: „Культ геройчної смерти Ольги Басараб плекає не лише Союз Українок, але все українське жіноцтво, що для нього Ольга Басараб являється символом безграничної любови батьківщини й самопосвяти. Мученича смерть великої героїні додає завзяття героїням новітних днів, що на зов її крови пішли в ряди Української Повстанчої Армії і своїми світлими чинами вписали свої імена в історію української визвольної боротьби. Пішло багато знаних і незнаних героїнь на нерівну боротьбу зо страшним віковічним ворогом нашої дорогої батьківщини, і на жертівнику волі зложили своє життя, щоб нам і грядущим поколінням дати заповіт безкомпромісової боротьби за історичні й Божі права нашого народу".

В річевому рефераті, що його відчитала п-і Ольга Коцюба, бесідниця сказала: „Може назавжди історія закрила імена неперечислених жінокборців за Україну, що із очайдушною відвагою і хоробрістю, з безмірної любови до батьківщини і за її волю вмирали на полі бою і гинули в льохах ворожих тюрем. Ці невмірущі героїні передали нам любов до батьківщини і незломну віру в доцільність визвольної боротьби і в збройній боротьбі зо страшним окупантом українська жінка вкладає найкращі дари свого серця, а це героїзм самовідречення".

В дальший програмі многонадійний хлопець, Андрій Пастушок, проспівав милим голосом „У горах Карпатах" (Пісня Героям). Деклямували слідуючі: п-ні Гливяк й діти, Теодор Івахів і Славця Єдинак. Потім наступив спільний спів „Встає хмара з-за Лиману", „Ой у степу могила", і „Чуєш Брате Мій". Піяновий акомпаніямент виконував п. Осип Головацький, що в той час гостював в Честер. Свято почато і закінчено молитвою, що її провів парох о. Михайло Ярош. Зібрано на цілі Українського Конгресового Комітету $ 21.53, які вислано на призначену ціль.

Слід згадати, що другий відділ Союзу Українок в Честер є один з найбільших в Америці і за час 25-літнього існування своєю муравлиною працею на всіх ділянках церковного і громадського життя заслужив собі на повне признання, бо членкині відділу глибоко розуміють завдання і обов'язки української жінки-громадянки.

Учасник

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МЕТРОПОЛІЇ

(В справі 20-тої річниці голоду).

Український Конгресовий Комітет скликує ширші громадські наради для створення Обласного Громадського Комітету, що має опісля занятися підготовою відзначення 20-тої річниці ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ!

Наради відбудуться в п'ятницю, 27. березня 1953, о год. 8:00 ввечорі в домівці „Дністер" на 119 евеню „А".

До участи запрошується представників всіх Відділів УККА стейту Ню Джерзі, східньої части стейту Ню Йорк, представників українських організацій міста Ню Йорку та тих місцевостей, де нема Відділів УККА. В місцевостях, де нема відділів УККА, українські організації повинні порозумітися у справі висилання своїх представників.

Представники українських організацій міста Ню Йорку, що отримали вже запрошення від Комітету Об'єднаних Організацій до домівки ветеранів, нехай прийдуть прямо до домівки „Дністер" на означений час.

Український Конгресовий Комітет Америки.

СПРОСТУВАННЯ

В новинці про ширші сходини Братства „Броди" („Свобода", ч. 67) має бути: звіт про дотеперішню збіркову акцію здав інж. Антін Хухра, заступник голови та референт Фонду Інвалідів.

В 71 ч. „Свободи", з 21-го березня ц. р., помилково пропущено підпис під статтею „Схаменіться". Автор цієї статті Юрій Сірий.

„КРАЩА ПОЇЗДНА БРИГАДА СТАЛІНСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ"

Це було в поїзді ч. 55-56, що їхав з Києва до Дніпропетровська. Диктор поїзного радіовузла повідомив: „Громадяни пасажири! У провідників ви можете собі придбати постіль, гарячий чай, безалькогольні напої, настільні гри, періодичну літературу". Після того люди зачали собі замовляти дещо, „але на першу ж просьбу принести чай провідник відповів:

— Чаю немає.

— Тоді напою солодкого принесіть, будь ласка.

— Теж немає.

— А по радіо передавали, що все це можна у вас дістати, — зауважували пасажири.

—То радист прочитав текст старої інформації, — пояснив провідник і пішов до свого купе.

Такі ж відповіді можна було почути і в інших вагонах поїзда.

І дуже дивно було нам, коли, вийшовши з вагона, ми прочитали на ньому напис: „Краща поїзна бригада Сталінської залізниці".

Ні, не відчули цього пасажири" — кінчить І. Лукич своє нарікання.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

• РОЗШУКИ •

Знайомих з Німеччини **КАТЕРИНУ ЄРИНИЧ і ВОЛОДИМИРА НЕЧЕПІР,** які в 1946 р. виїхали до Америки — в Бруклин шукає **В. Ковальський.** Прошу відгукнутись на адресу: **WASYL KOWALSKYJ, Kiczelweg 4, Hauthalen Limburg, Belgium, Europe.**

• ПОМЕШКАННЯ •

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ.! УВАГА!

РІЧНІ ЗБОРИ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ЩАДНИЧОЇ СПІЛКИ

(AMERICAN-UKRAINIAN SAVINGS & LOAN ASSOCIATION)

—: відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 29. БЕРЕЗНЯ 1953 Р.,

о год. 2:00 по пол.,

У ЗАЛІ УКР. ЦЕНТРАЛІ 180 WILLIAM ST., NEWARK, N.J.

Обовязком кожного члена явитися точно на означ. час.

ЗА УРЯД:

Михаїл Басараб, предс.; **Теодосій Каськів,** заст. предс.; **Олекса Лисак,** касієр; **Петро Цап,** секретар.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ В НЮАРКУ

— повідомляє, що —

в суботу, 28. березня 1953 р.

в год. 7:00 вечора

—: відбудуться :—

В ПРИМІЩЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ при 180 Вілліям Стр. в Нюарку, Н. Дж.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ м. НЮАРКУ

ЗІ СЛІДУЮЧИМ ПОРЯДКОМ:

1. Відкриття. 2. Прочитання протоколу з минувших річних зборів та його прийняття. 3. Вибір Президії Загальних Зборів. 4. Звіти Управи і Контрольної Комісії УЦК. 5. Дискусія над звітами. 6. Уділення абсолюторії уступаючим органам УЦК. 7. Прийняття статутового реґуляміну УЦК. 8. Вибір нової Управи, Контрольної Комісії і Тов. Суду. 9. Нові справи, ухвали, різне.

Прохаємо організації та товариства вирівняти залеглі вкладки до УЦК, щоб мати право голосу у виборах Президії і Нової Управи. Рівночасно прохаємо усі Організації та їхні Управи подбати, щоби делеґати від їхніх організацій і товариств обовязково були присутніми на цих Звичайних Загальних Зборах.

Управа УЦК м. Нюарку.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Посмертні Згадки

МИКОЛА ВОЙЦЕНКО, член від. 374 У. Н. Союзу, помер 13. березня 1953 по довгій і тяжкій недузі в Бостоні. Покійний походив з Буковини і був довголітним членом У. Н. С. та примірним громадянином. Похорон відбувся 16. березня з дому жалоби до Укр. Прав Церкви св. Николая в Cambridge, а відтак на Mountt Hope Cemetery в Бостоні. Полишив троє дітей на Україні і одну замужну дочку в Бостоні. — **В. И. П.!**

М. Кисіль, фін. секр.

ІВАН ПАНЬКІВ, член Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союзу в Шікаґо, помер дня 23. лютого в 31. році життя. Прибув до ЗДА в 1951 р., а до Союзу вступив в березні 1952. Був роджений в селі Конюшко, пов. Львів, Україна. Полишив в глибокому смутку жену Ірину з двома малими діточками, Ольгою і Андреєм, які є членами У. Н. Союзу. Похорон відбувся з погребового заведення до церкви св. о. Николая, а відтак на цвинтар св. Николая при участи родини, кревних, знайомих і членів відділу. — **В. И. П.!**

Г. Даців, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Симона Петлюри, від. 189, повідомляє, що місячні вкладки будеться побирати в дні 28. березня від год. 7—8 ввечорі в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. — В. Васюк, гол.; П. Котельницький, секр.

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка В АМЕРИЦІ

повідомляє з сумом своїх членів і загал громадянства, що **20 березня 1953 р.** помер в Елизабет, Н. Дж. після важкої недуги, в 66 році життя

О. ЛЕВ ЧАПЕЛЬСЬКИЙ

звичайний член НТШ, довголітний скарбник НТШ в Америці, член Контрольної Комісії НТШ, парох Елизабет, б. радник Єпископської Консисторії.

Похоронний обряд відбувся у вівторок, 24 березня 1953 з дому жалоби в Елизабет, 347 Ґрієр Евеню.

Вічна Йому Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що в неділю 8-го марта 1953 р. згинув трагічною смертю, присипаний лявіною на одному зі шпилів німецьких Альп

ЯРОСЛАВ ВОЙТОВИЧ

бувший поручник 1. Української Дивізії УНА, та командант 8-мої Сотні 31-го Полку.

Хай чужа земля буде Йому легкою!

М. КОСАЧЕВИЧ-ЯВОРСЬКИЙ.

ТАРЗАН, ч. 3035. Знак.

„Як ти, арабе, пробуватимеш рушитися або кричати", ричав Тарзан, „я вернуся і кину тебе крокодилам!".

Скочивши через огорожу, Тарзан швидко зблизився до брами.

Хвилинку пізніше зов сови нісся в темну ніч.

„Га!", бурчав Мювіро, „зов сови! Ходім, Мюзо!"